

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

JARDno-2025-636

Järvenpään kaupungin lausunto: Hallituksen esitysluonnos eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi

Järvenpään kaupungin diaarinumero: JARDno-2025-636

Liikenne- ja viestintäministeriön diaarinumero: VN/3785/2024

Johdanto

Liikenne- ja viestintäministeriö pyytää lausuntoja luonnoksesta hallituksen esitykseksi rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevasta lainsäädännöstä. Esityksellä toteutetaan pääministeri Petteri Orpon hallitusohjelman toimenpidettä ostoliikenteen järjestämisen mahdollistamisesta alueellisille viranomaisille. Samalla siirretään liikenne- ja viestintäministeriöllä nykyisin oleva toimivalta rautatieliikenteen ostoista Liikenne- ja viestintävirastolle, millä parannetaan eri liikennemuodoilla järjestetyn julkisen liikenteen tehokkuutta ja yhteensovittamista. Esitykseen sisältyvillä hankintamenettelyjen päivityksillä annetaan toimivaltaisille viranomaisille nykyistä kattavammat ja selkeämmät menettelytapanormit, jotka kattavat hankintamenettelyn eri vaiheet.

Lausuntoja pyydetään 14.3.2025 mennessä. Esityksen valmistelu jatkuu lausuntokierroksen jälkeen ja saatu lausuntopalaute huomioidaan jatkovalmistelussa.

Lainsäädännön tavoitteena on selkiyttää palvelusopimusasetuksessa tarkoitettujen rautatieliikenteen toimivaltaisten viranomaisten sääntelyä ja mahdollistaa alueellisten viranomaisten järjestämä ostoliikenne rautateillä.

Hallituksen esitykseen sisältyvillä muutosehdotuksilla päivitetään liikenteen palvelun laissa säädettyjä hankintamenettelyjä (19 luku), jotta toimivan kilpailuneutraalin markkinan edellytykset varmistetaan hallitusohjelman mukaisesti.

Rautatieliikenteen toimivaltaisen viranomaisen tehtävän siirtämisellä liikenne- ja viestintäministeriöltä Liikenne- ja viestintävirastolle tavoitellaan valtion tekemien lento-, linja-auto- ja junaliikenteen hankintojen nykyistä parempaa yhteensovittamista ja synergioiden hyödyntämistä eri liikennemuotojen hankinnoissa.

Järvenpään kaupungin lausunto osa-alueittain:

Valmistelija: Timi Veikkolainen

Toimivaltaisten viranomaisten määrittely valtionhallinnossa

Järvenpään kaupungin näkemyksen mukaan esitysluonnoksen mukainen tehtävien ja vastuiden jaottelu valtionhallinnossa on perusteltu, eikä siihen ole kommentoitavaa. Aluehallinnon uudistuksen yhteydessä ELY-keskusten joukkoliikenteeseen liittyvät vastuut ovat jo siirtymässä Liikenne- ja viestintävirastolle, ja on luontevaa, että tulevaisuudessa rautatieliikenteen valtion toimivaltaa keskitetään yhteen virastoon.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

Esityksen käytännön vaikutukset henkilöjunaliikenteen palvelutasoon ja kustannusten kohdentumiseen 2030-luvulla:

Järvenpään kaupunki pitää EU kilpailulainsäädännön mukaista julkisen liikenteen markkinan kilpailun edistämistä tärkeänä tavoitteena. Markkinan avaaminen tulisi kuitenkin pyrkiä toteuttamaan siten, että sillä ei olisi kielteistä vaikutusta yhteiskunnallisesti merkittävän junaliikenteen palvelutasoon ja kustannuksiin /kuluttajhinnoitteluun.

Kunnilla, Järvenpään kaupunki mukaan lukien, ei pääsääntöisesti ole taloudellisia edellytyksiä osallistua merkittävässä määrin junaliikenteen kustannuksiin. Järvenpään kaupungin tapauksessa erityisen merkittävää on Helsingin seudulle suuntautuvan lähijunaliikenteen palvelutaso. Kaupungin näkemyksen mukaan kyseessä on laajemmin seudun elinkeinoelämää, Helsingin seutukunnan saavutettavuutta ja kestäväää liikennettä koskevasta kokonaisuudesta, jonka ei voida katsoa kuuluvan kustannuksiltaan kunnan vastuulle.

Esityksen 182 a §:n mukaisten uusien/muutettujen toimivaltaisten viranomaisten mahdollistaminen nähdään Järvenpään kaupungin toimesta positiivisena asiana. Jo nykytilanteessa useiden kuntien väliset, mahdolliset junaliikenteen vuorojen hankinnat edellyttävät käytännössä yhteisen toimielimen kuten joukkoliikennelautakunnan tai vastaavan perustamista, jotta eri kunnat voivat yhdessä sitoutua liikennehankintoihin.

Kunnan jäsenyyden/roolin toimivaltaisessa viranomaistahossa tulisi perustua vapaaehtoisuuteen, ja tietty, nykyistä palvelutasoa mukaileva junaliikenteen palvelu tulisi varmistaa jatkossakin valtion hankkimana liikenteenä tai palvelutaso tulisi muilla tavoin varmistaa valtion toimesta. Ajatus siitä, että kaupunkiseudut voivat yhdessä halutessaan kehittää ja täydentää lähijunaliikennettä osana joukkoliikennejärjestelmää, on hyväksyttävissä, mutta lakiesitys ei missään tapauksessa saa johtaa tilanteeseen, jossa valtio edellyttäisi kuntien osallistumista junaliikenteen kustannuksiin, suorien liikennehankintojen, kalustoyhtiön, tai esimerkiksi infrastruktuurin kustannusten muodossa.

Raskaan raideliikenteen toimintaympäristö on ensisijaisesti koko valtakuntaa koskeva kysymys, ja esimerkiksi alueiden saavutettavuus joukkoliikenteellä ei junaliikenteen tapauksessa saisi riippua kuntien rahoituksesta. Kunnilla on raideliikenteen infrastruktuurin historiallisen kehityksen myötä hyvin erilaiset lähtökohdat ja tavoitteet henkilöjunaliikenteen osalta. Mikäli joukkoliikenteen palvelutaso olisi kunnan rahoituksen varassa, tulisi kuntien tiukan taloudellisen tilanteen ohjaama palvelutason kohdentaminen todennäköisesti johtamaan merkittäviin saavutettavuuspuutteisiin nykytilaan nähden. Yhdyskuntarakenteen eheyden kannalta on tärkeää, että raideliikenteen palvelutaso on ennustettavissa, ja valtion sitoutuminen tietyn palvelutason ylläpitoon on selkeää ja luotettavaa pitkällä aikavälillä.

Päätöksen peruste

Kaupunkikehityksen palvelualueen toimintasäntö 1.1.2025 alkaen 29 § (Kaupunkikehityslautakunta 12.12.2024, § 85)

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

Päätös

Päätän antaa Liikenne- ja viestintäministeriölle Järvenpään kaupungin lausuntona kuvausosan mukaisen lausunnon Hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle rautatieliikenteen toimivaltaisia viranomaisia koskevaksi lainsäädännöksi

Tiedoksi

Asianosaiset

Allekirjoitus

Liikenneinsinööri Timi Veikkolainen

Viranhaltijapäätöksen nähtävänäolo

Päätös pidetään nähtävillä yleisessä tietoverkossa (www.jarvenpaa.fi) 14.3.2025 alkaen

Tiedoksianto asianosaiselle

Lähetetty tiedoksi 14.3.2025

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty Järvenpään asianhallintajärjestelmässä

Muutoksenhakukielto

§ 4

Muutoksenhakukielto

Oikaisuvaatimusta tai kunnallisvalitusta ei saa tehdä päätöksestä, joka koskee:

- vain valmistelua tai täytäntöönpanoa (KuntaL136 §)
- virka- tai työehtosopimuksen tulkintaa tai soveltamista ja viranhaltija on jäsenenä viranhaltijayhdistyksessä, jolla on oikeus panna asia vireille työtuomioistuimessa (KVhl 50 § 2 mom.)
- etuosto-oikeuden käyttämättä jättämistä (EtuostoL 22 §).